

ODPRTA TRIBUNA

Znanstvena in tehnološka politika za devetdeseta leta (I)

Naša družbena in gospodarska kriza je dovolj globoka, da se je vse bolj odgovorno zavedamo, zavedamo pa se tudi, da se sama po sebi, če jo le nevtravno opazujemo, lahko samo še bolj pogloblja, zato je izhod iz nje preprosto treba najti, izkrciti si ga moramo z voljo in silo, ki se v tem primeru imenujeta pamet. Vendar je tudi takšna odrešilna pamet učinkovita le, če se spreminja vsa družba, če so razmere za takšne spremembe ugodne. Hitrejši razvoj družbe ni več mogoč samo v naponu mišic, prav tako pa ostane samo »zakopan talent« tudi človeška pamet, če ne uspe prebuditi in razgibati v misel in razmišljanje celotnega naroda, v katerem ji je usojeno delovati. Moderna družba terja čedalje večjo interdisciplinarnost misli in dela, vsak na svojem področju, pa vendar drug z drugim, drug z drugim prepleteni in drug od drugega odvisni.

Splošno priznano, ne pa tudi uveljavljeno politično geslo o znanosti, ki naj ima v našem iskanju izhoda iz krize prvo besedo, je spodbudilo tudi slovenske in druge jugoslovanske znanstvenike, da so na dvodnevnem simpoziju Znanstvena in tehnološka politika za devetdeseta leta, ki je bil 11. in 12. decembra v Ljubljani, skušali odgovoriti, kje so možnosti za našo družbeno prenavo. Nekaj najzanimivejših prispevkov objavljamo v tej in prihodnji številki Sodobnosti. Tokrat objavljamo razprave akad. prof. dr. Roberta Blinca, podpredsednika SAZU, akad. prof. dr. Borisa Paternuja, akad. dr. Aleksandra Bajta, direktorja Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani, in dr. Emila Milana Pintarja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo.

Ur.

Znanstvena politika za devetdeseta leta



Robert
Blinc

V svetu dela danes približno tri milijone raziskovalcev, od tega okoli 90% v petnajstih najbolj razvitih državah, ki porabijo več kot 90% vseh svetovnih sredstev za raziskave in razvoj. Od vseh raziskovalcev, ki so kdaj koli živeli, jih živi in dela danes več kot 90%. Po nekaterih ocenah je bilo v zadnjih tridesetih letih ustvarjenega več kot 90% vsega svetovnega znanstvenega in tehnološkega znanja. Novi tehnološki val, ki ga pogojuje izredno hiter razvoj znanosti, je že povzročil globoke spremembe tako v razvoju proizvajalnih sil kot tudi v delitvi dela v svetu, v usmerjanju kapitala, v preslojevanju prebivalstva in v motivacijskih mehanizmih delav-